

prvoj rečenici kaže: »Mi govorimo hrvatsko-srpskim jezikom« (str. 3). Zamjenica me upućuje na zaključak da naši ljudi u Mađarskoj govore »hrvatsko-srpskim jezikom«. Stjepan Velin je šokački Hrvat, naši ljudi u onim stranama su Hrvati koji sebe zovu Šokcima odnosno Bunjevcima. Za kovanicu »hrvatsko-srpski jezik« nisu čuli iz majčinih usta, niti je ikada upotrebljavaju. Ta kovanica u ovim krajevima sigurno neće djelovati pobudno. Tko poznaje prilike, raspoloženja i odnose, pa i iskustva, priznat će da smo naše nespoznanje nehotično prenijeli na područja gdje su takvi stavovi više neprihvatljivi nego li opravdani. Ljudima, napose mališanima treba pomoći da vele ono što su im djedovi zvali pravim imenom. Primjedba nije suvišna. I sam pisac se našao u položaju nesigurna čovjeka, kojem nije jasno dokle smije biti svoj, izvoran i narodan, a šta treba prihvatiti iz svih mogućih »dogovora« i razgovora, rasprava i polemika. Htio bih samo donekle potkrijepiti svoju tvrdnju. Kolebanja su očita. Tako Stjepan Velin veli da je »učiteljica precrtala neka slova u tekstu crvenim mastilom« (str. 12); zatim »Marica je na pijaci kupila ribe« (str. 21), »hljeb« (str. 53), »masticionica« (str. 59) itd. Daleko sam od pomi-

sli i tvrdnje da Stjepan Velin to čini ne znajući da njegovi ljudi uopće ne upotrebljavaju te riječi. Ne. I pisac je podlegao nasilnom nametanju. Držim da to nije uputno iako on nije kriv. Normalnije je kad u *Našem jeziku* pročitatmo primjere iz života naših ljudi: juha, kajgana, kruh, brisalica, postolar i sl. Dakle, izvorne hrvatske riječi naših Šokaca i Bunjevaca. Istina, katkad mi se čini da pisac nije siguran u značenje riječi. Tako piše: »... precrtajte crvenom bojom udvojene suglasnike« (str. 4) – ako precrtaju, šta će vidjeti? – »precrtajte crvenom bojom« (str. 6). Nije jasno zašto je »pošiljalac lista svoje misli izrazio putem pisma« (str. 7). Vjerojatno je htio reći da se misli mogu saopćiti pismom.

Ne bih se upuštao u raspravu oko rasporeda građe, o metodici, o primjerima i slično, premda bi i to bilo poželjno i potrebno. Ove manje primjedbe upućene su u želji da Stjepan Velin nastavi svoj rad. Osamljen i tješan ljubavlju prema našim ljudima i zavičaju, on računa na našu pomoć. Prvenstveno recenzentata, a zatim i ostalih. Svi smo mu dužni tu pomoć. Zbog naše i njegove svakidašnjice i potreba kojima obilujemo.

Ante Sekalić

V I J E S T I

PLENUM MEĐUNARODNOGA SLAVISTIČKOGA KOMITETA

Posljednji plenum MSK održan je u Helsinkiju od 31. kolovoza do 5. rujna 1970, pod predsjedavanjem poljskog akademika prof. dra Witolda Doroszewskog. Zasjedanju je prisustvovalo oko četrdeset članova i gostiju koji su predstavljali devetnaest država. Jugoslavensku slavistiku zastupali su akademik prof. Blaže Koneski (Makedonija), akademik prof. dr Ivo Frangeš (Hrvatska), akademik prof. dr Bratko Kreft (Slovenija) i prof. Radovan Lalić (Srbija). Hrvatska je dobila novog predstavnika, jer je dosadašnji član Komiteta, ujedno i njegov potpredsjednik, prof. dr Josip Badalić dao ostavku. Na toj ga je duž-

nosti naslijedio slovenski akademik prof. dr Bratko Kreft.

Idući Međunarodni slavistički kongres održat će se, kako je to već u Pragu 1968. određeno izborom akademika prof. dra Witolda Doroszewskoga, u rujnu godine 1973. u Varšavi. U Helsinkiju se raspravljalo o trajanju kongresa (8 dana), o zasjedanju sekcija i podsekcija (4 dana) i predsjedništva MSK (1 dan). Određeno je da referati bez obzira na duljinu objavljenog teksta, mogu trajati najviše 15 minuta, saopćenja 10 minuta, a riječ u diskusiji samo 5. Već je na dosadašnjim kongresima primijećeno da se sudionici ne drže vremenskih ograničenja, a bez njih je nemoguće ostvariti pravilno odvijanje rada. Obećano je da će se vrijeme strogo poštivati, na što će posebno upozoriti predsjedatelji po-

jedinih sekcija. Predviđa se i mogućnost uvođenja diskusija za »okruglim stolom«.

Svaki sudionik mora se prijaviti predsjedništvu kongresa s 300 separata svojeg teksta. Naslove je potrebno, bar u predvidivom obliku, dostaviti najkasnije do 30. travnja o. g.

Za kongres je prihvaćena slijedeća okvirna tematika:

I. Lingvistika

1. Praslavenski jezik kao hipotetska sustavna osnovica cjeline, pravci njegova razvoja u pojedinim slavenskim jezicima (s posebnim obzirom na srodne jezike).
2. Povijest oblikovanja slavenskih jezika s posebnim obzirom na inojezične elemente, osobito grčko-latinske.
3. Pitanje jezične srodnosti u svjetlu poredbene dijalektologije.
4. Značenje leksikalnih i morfoloških sredstava u slavenskim jezicima, s gledišta njihove semantičke i stilističke funkcije.
5. Dinamika razvoja slavenskih književnih jezika od 18. stoljeća, sa sociolingvističkoga stajališta.
6. Aktualna leksikološka problematika, uključujući etimologiju i tvorbu riječi u semantičkom smislu (sinkronijska i dijakronijska).

II. Znanost o književnosti

1. Romantizam u slavenskim književnostima (središnja tema)
 - a) proučavanje romantizma u slavenskim zemljama s poredbenoga gledišta (u slavenskim i neslavenskim književnostima).
 - b) moderne metode interpretiranja romantizma u vezi s društveno-nacionalnim životom u slavenskim zemljama.
 - c) prosvjetiteljska i predromantična književnost u slavenskim zemljama (tradicija prosvjetiteljstva u razvitku slavenskih književnosti 19. stoljeća).
 - d) tradicija romantizma u kasnijim razdobljima slavenskih književnosti.
2. Metodologija poredbenoga proučavanja slavenskih književnosti, problemi poredbene povijesti slavenskih književnosti.
 - a) tipološka struktura starijih slavenskih književnosti.

b) problemi poredbenog proučavanja slavenskog i evropskoga epa srednjeg i novog vijeka.

c) posebni aspekti poredbenog proučavanja novijih slavenskih književnosti.

3. Razvojna osnova slavenskih književnosti 20. stoljeća i njihovi međusobni odnosi.

III. Lingvističko-književna pitanja

1. Pitanje semantičke i formalne strukture teksta.
2. Historijska poetika i srodne joj discipline (interpretacija teksta, tekstologija, stihoslovstvo i terminologija).
3. Stilski sustavi i njihova funkcija u književnosti i književnim jezicima s poredbenoga gledišta.
4. Pitanja književnog prevođenja na slavenske jezike i sa slavenskih jezika u doba romantizma.

IV. Folklor

1. Uloga romantizma u proučavanju slavenskog folkloru.
2. Pravila razvitka suvremenog razvitka slavenskog folkloru i pučke kulture. Uloga inovacije i tradicionalne slavenske kulture u suvremenom životu slavenskih naroda. Lokalni folklor i njegovo djelovanje na lijepu književnost.
3. Veze slavenskog i neslavenskog folkloru.

V. Općeslavenski povijesni problemi

1. Pitanja etnogeneze Slavena: centripetalne i centrifugalne težnje (do nastanka slavenskih država).
2. Socijalne, kulturne i znanstvene veze slavenskih naroda u razdoblju od 16. do 19. stoljeća. Počeci znanstvene slavistike.
3. Djelovanje narodno-oslobodilačkih gibanja u Slavena u 19. i 20. stoljeću na razvitak slavenskih kultura.

Na kongresu će se govoriti na svim slavenskim jezicima, a od neslavenskih na engleskom, njemačkom i francuskom. Poljski komitet objavit će knjigu sažetaka svih referata. U tu vrhu valja najkasnije do 30. travnja 1972. u Varšavu poslati sažetak u opsegu od najviše dvije tipkane strane (60 redaka), na poljskom, ruskom, engleskom, njemačkom ili francuskom jeziku.

GODIŠNJA SKUPŠTINA PODRUŽNICE HFD U RIJECI

Prije dvije godine osnovana je u Rijeci Podružnica Hrvatskog filološkog društva, a nedavno je, 12. ožujka 1971. godine održana godišnja skupština na kojoj je dat osvrt na protekli rad, određene smjernice za buduće djelovanje i izabrana nova uprava.

Odmah nakon osnutka Podružnica se našla u financijskim poteškoćama jer joj je riječki Fond za kulturu najprije odbio bilo koju materijalnu pomoć, a kasnije je dao samo simboličnu. Stoga je razumljivo što je Podružnica morala ostati u skućenim okvirima i svoj rad temeljiti na dobroj volji pojedinaca koji su radili ne tražeći i ne očekujući nikakvu materijalnu naknadu.

Rad Podružnice odvijao se u tri odjela.

Prvo je osnovan Odjel za lingvistiku s osnovnom zadaćom da i svoje članove i riječku kulturnu javnost upozna s najsvremenijim pravcima i metodama lingvističke znanosti. U Rijeci se ranije slabo marilo za jezičnu kulturu, jače zanimanje za jezikoznanstvo u nosi grupica jezičnih entuzijasta koji su se prije nekoliko godina upisali na postdiplomski studij lingvistike na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Svoje zanimanje za jezične probleme nastoje premijeti i na ostale kolege. Tako odjel za lingvistiku organizira posjete i predavanja najuglednijih zagrebačkih lingvisti. Bilo je riječi o kompjuterskoj analizi književnih djela, o suvremenim metodama u nastavi stranih jezika, o prevođenju i znanstvenom radu u lingvistici, o jeziku i normi.

Odjel za čakavštinu osnovan je tek prije godinu dana pa je tako Rijeka dobila još jedno središte gdje se okupljaju ljubitelji domaće riječi. Tu se sastaju čakavski književnici, nastavnici hrvatskoga jezika i kulturni radnici. Odjel je svojom prisutnošću dao biljeg mnogim kulturnim priredbama na terenu: u Rijeci, Novom Vinodolskom, Fužinama, Selcima, Kraljevici i drugdje.

Od prvog dana svog osnutka pripremao je pokretanje lista na čakavskom narječju. Pod nazivom »Ognjišće« list će izlaziti kao mjesečnik počev od mjeseca svibnja ove godine.

Odjel za jezičnu kulturu osnovan je tek potkraj prošle godine, ali se od početka nje-

gova djelatnost odmah osjetila u gradu. Glavna mu je zadaća briga oko pravilnosti, čistoće i ljepote hrvatskoga jezičnog izraza naročito u sredstvima javnog obavješćivanja. Uredništvo riječkog »Novog lista« izišlo je u susret nastojanjima Odjela i otvorilo stalnu tjednu rubriku o jeziku. Tako je uspostavljena neka vrst jezične lekture za potrebe čitatelja toga lista.

Na kraju izvješća o proteklom radu na skupštini je rečeno da podružnici predstoje mnogi poslovi. Odano je i priznanje središnjici, Hrvatskom filološkom društvu u Zagrebu, na pomoći i podršci i riječkoj Pedagoškoj akademiji koja Podružnici daje smještaj i prema potrebi prostorije za javna predavanja.

Poslije općirnog izvješća o radu, koji je podnio predsjednik Podružnice mr Ivo Križić, razvila se vrlo živa i otvorena rasprava koja je trajala tri sata. Međutim, ni to vrijeme nije bilo dostatno da svatko rekne što želi. Iz cjelokupne se rasprave moglo zaključiti da u Rijeci nije baš lako ljudima kojima je briga i dužnost njegovanje hrvatskoga književnog jezika. Pogotovu je teško onima koji taj posao obavljaju s ljubavlju i predano, a ne samo po službenoj dužnosti, onima koji su svjesni značenja i uloge jezika u životu naroda. Još se uvijek dovoljno ne pazi na pisanu i javno izgovorenu riječ, ne cijene se niti se uvažuju, koliko bi trebalo, ni nastojanja jezičnih stručnjaka. Veliki je nedostatak što npr. Podružnica nema niti jednog lingvisti koji bi se znanstveno bavio proučavanjem čakavštine sjevernog dijela Hrvatskog primorja, tj. Istre i Kvarnera.

Nakon završetka skupštine konstituiran je novi Upravni odbor, a za predsjednika je izabran dr Ante Sekulić, profesor Pedagoške akademije.

Još je potrebno naročito istaći da je godišnjoj skupštini prisustvovalo nekoliko uglednih riječkih kulturnih radnika, među njima i predsjednik riječkog Pododbora Matice hrvatske ing. Vinko Tadejević, izvanredni profesor riječkog Ekonomskog fakulteta, koji je u ime Matice hrvatske i pozdravio nazočne, a Podružnici Hrvatskog filološkog društva želio mnogo uspjeha u radu.

Zlata Bogdan